

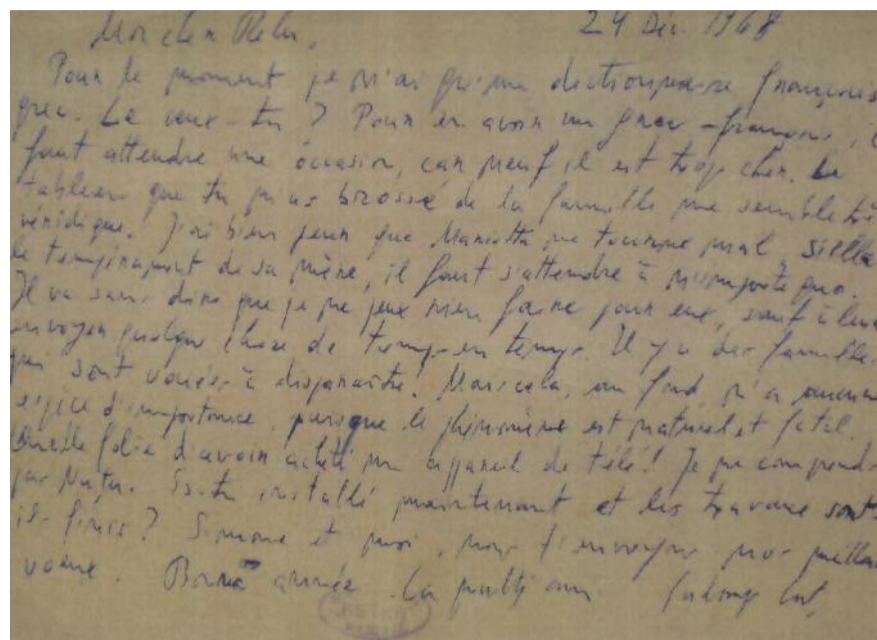
Patrie ingrată, nu vei avea parte de osemintele mele!

Virgil Borcan

Suntem obișnuiți, când vine vorba de E. M. Cioran, cu o anumită asprime, cu abjurarea tăioasă a celui care s-a lepădat, *pour de bon*, de limba română și de Coasta Boacii. În acest sens privind lucrurile, voto-ul testamentar al lui Scipio Africanul, conținut în titlu, are toată greutatea. Și totuși ...

Trăiristul (id est existențialistul) Cioran, alienatul, gnosticul, spenglerianul care cochetează o viață întregă cu ideea suicidului fără să o pună în practică (pentru că e întotdeauna prea târziu, o dată ce ne-am născut) nu s-a rupt nici definitiv și nici brusc de matricea culturală care l-a generat. Desprinderea lui de limba maternă s-a produs lent, în intervalul câtorva ani: 1936-1940 (vezi „Îndreptar pătimaș”). Pe de altă parte, cu excepția premiului Rivarol din 1950 („*Précis de décomposition*”), nici integrarea lui Cioran în spațiul mental francez nu a fost fără rest. Cel mai mare stilist al literaturii franceze din secolul XX și unul din marii ei moraliști a trăit toată viața la Paris ca

un apatrid, fără măcar să solicite cetățenie franceză; ar fi obținut-o fără îndoială, precum Ionesco, dar asta ar fi însemnat să abdice de la credo-ul său cel mai profund, structural mai degrabă decât pur intelectual: „să fie oare pentru noi existența un exil și neantul o patrie?”

Nu are convingeri. Nu a aprofundat nimic. Nu a inventat nimic, fiind doar „secretarul propriilor senzații”. Nu a comis nici măcar banala crimă de a fi tată. Toate apele aveau pentru el culoarea înecului. În ciuda elanurilor tinereții, sau poate tocmai din cauza lor, ideologiile aveau pentru Cioran aceeași componentă macrăbă ca și Demiurgul, pe care l-a refuzat *de plano* și definitiv („*Lacrimi și sfinți*” nu face decât să o confirme).

Și totuși, batiscaful gânditorului din Rășinari a atins abisurile existenței umane, adică matricea arhetipală unde orice ipocrizie culturală devine inoperantă. Cultura franceză i-a rămas datorie, și și-a plătit datoria. Pe când cea română?

Schimbarea la față a lui Cioran. Excurs.

Între spiritual și politic
(în *Calendarul*, 2 ianuarie 1933)

Emil Cioran

...Vreau să arăt pentru ce la noi toți intelectualii evoluează înspre politică, părăsind definitiv și iremediabil problemele „inutile” care i-au frământat temporar în tinerețe. Fenomenul devine și mai grav cu cât însăși noua generație pare a fi abandonat sensul orientării inițiale, deoarece în locul *problematicii religioase* de acum câțiva ani (care, dacă n-a plecat din rădăcini profunde de afectivitate, a dovedit totuși o *efervescentă remarcabilă*), ni se înfățișează, cu un absolutism scandalos, *alternativa politică și socială* a stângii sau a drepteii, pretinzându-se să te încadrezi integral uneia sau celeilalte, să iei o atitudine politică, să faci aprecieri asupra Gărzii de Fier sau asupra ascendenței tinerilor de la „stânga”. Tocmai atunci când pui totul la îndoială, când îți este absolut imposibil să spui ce e bine și ce e rău și când ești convins de iraționalitatea organică a vieții, și se pretinde să crezi într-un fleac de organizație sau să militezi până la sacrificiu pentru un ideal istoric și efemer... Personal, nu cred în nicio doctrină socială și în nicio orientare politică, fiindcă imperativul istoriei nu poate să-mi anuleze o perspectivă antropologică, conform căreia sursa inconsistenței lumii sociale și istorice nu rezidă în insuficiența ca atare a sistemelor ideologice, ci în *insuficiența iremediabilă a omului*. (continuare în pagina 4)

Pagina 4 (Poarta Ecaterina):

Laurian Stăncescu,
Emil Cioran, înainte de
sine

Schimbarea la față a lui
Cioran. Excurs
Între spiritual și politic

Traseul de lectură:

